

خلاصه گزارش اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح تأسیس صندوق حمایت از بیماران»

۱. بیان مسأله

گروه‌هایی از جامعه بیشتر از سایر افراد در معرض مخاطرات سلامت قرار دارند و در هنگام مواجهه با بیماری ضمن تقبل هزینه‌های تحمل‌ناپذیر، از توانایی انجام کار باز می‌مانند و بیماری تأثیر نامطلوبی بر خانواده و جامعه به‌جای می‌گذارد. از سوی دیگر سازمان‌های بیمه‌گر به ناچار باید حدود و شمول خدمات مورد تعهد خود را در حد پاسخگویی به نیاز درمانی عموم جامعه تنظیم کنند، زیرا موضوع حمایت از افراد مستمند و ناتوان از ضروریات است و باید در نظام سلامت به این افراد نگاه ویژه‌ای داشت. تا هدف نهفته در اصل دهم قانون اساسی یعنی پاسداری از نظام خانواده نیز تأمین گردد. موضوع مورد توجه در این گزارش میزان انطباق این طرح به لحاظ شکلی و ماهوی با الزامات قانونی است. برای این منظور قبل از بررسی مفاد طرح، به بررسی وضعیت موجود می‌پردازیم.

۲. بررسی وضعیت موجود ایران

در حال حاضر در ایران نهادهای مختلفی وظیفه حمایتی را برعهده دارند و علی‌رغم تصریح قانونی در قانون جامع رفاه و تأمین اجتماعی، از انسجام و هماهنگی کافی برخوردار نیستند، به نحوی که یک فرد می‌تواند از منابع مختلف بهره‌گیرد و در مقابل برخی افراد از هیچ منبعی استفاده نکنند. در جدول ۱ ردیف‌های حمایتی درمان در قانون بودجه سال ۱۳۸۵ آورده شده است. لازم به ذکر است ردیف ۳۰۳۱۰ ذیل ردیف ۱۲۹۱۰۰ بنیاد امور بیماران خاص است که به بیماران سرطانی، هموفیلی، دیالیزی، دیابتی و تالاسمی و ام اس اختصاص دارند.

جدول ۱. ردیف‌های حمایتی درمان در قانون بودجه سال ۱۳۸۵ (ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه بندی	عنوان	جمع کل
۳۰۳۱۰	برنامه بیماری‌های خاص (هموفیلی، تالاسمی، دیالیزی، سرطانی، ام اس)	۳۸۵۰۰۰
۳۰۳۲۴	برنامه درمان بیماران نیازمند	۱۰۰۵۰۰
۳۰۳۲۲	برنامه درمان بیماران سوختگی	۹۳۸۰۰
۳۰۳۲۳	برنامه درمان بیماران روانی	۷۰۰۰
۳۰۴۶۹	برنامه کمک به تأمین سلامت نیازمندان	۷۱۴۰۰

علاوه بر این ردیف‌ها، ردیف اعتبار ویژه بیماران کبدی و پیوندی در جدول ۱۲ (کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع ردیف ۵۰۳۷۸۴) به میزان ۵۰۰۰ میلیون ریال در نظر گرفته شده است. همچنین در حال حاضر سازمان تأمین اجتماعی در قالب مساعدت‌هایی، بخشی از هزینه‌های این بیماران را تقبل می‌کند.

شماره ثبت:

۵۷۱

شماره ترتیب چاپ:

۱۴۲۰

تاریخ چاپ:

۱۳۸۵/۵/۳

نام دفاتر:

مطالعات اجتماعی

مطالعات برنامه و بودجه

مطالعات حقوقی

شماره مسلسل:

۱۹۰۷۹۷۱-۱

شهریور ماه ۱۳۸۵

۳. بررسی مفاد طرح پیشنهادی

- ۳-۱. بحث تشکیل یک مؤسسه جدید دولتی مغایر با بند «الف» و «ب» ماده (۱۳۹) و بند «د» ماده (۱۴۳) برنامه چهارم توسعه و سیاست‌های اصل چهل و چهارم قانون اساسی است.
- ۳-۲. براساس قانون جامع رفاه و تأمین اجتماعی مصوب سال ۱۳۸۳، مباحث حمایتی مربوط به وزارت رفاه و تأمین اجتماعی است، اما طرح پیشنهادی صندوق حمایت از بیماران در زیرمجموعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی آورده شده است.
- ۳-۳. به علت داشتن بار مالی، طرح پیشنهادی مغایر اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی است.
- ۳-۴. تعریف دقیقی از جامعه هدف به عمل نیامده است. هزینه تحمل‌ناپذیر برای دهک‌های مختلف متفاوت است که در طرح پیشنهادی این مسأله مورد توجه قرار نگرفته است.

۴. جمع‌بندی

در مجموع طرح پیشنهادی فاقد انسجام لازم است و به شکل فعلی مغایر قوانین موجود می‌باشد؛ با روش‌های بیمه‌گری و تأمین اجتماعی مغایرت دارد؛ با سایر صندوق‌های مشابه و وظایف آن‌ها، تداخل دارد و تعریف دقیقی از جامعه هدف ارائه نشده است. از این رو طرح یاد شده مثبت ارزیابی نمی‌شود.

۵. پیشنهاد

در کشور ما به‌رغم پوشش کمی مناسب بیمه‌های درمانی در حوزه بیمه‌های پایه و مکمل، همواره با بیمارانی مواجه هستیم که به‌رغم برخورداری از پوشش‌های بیمه‌ای، درگیر پرداخت هزینه‌های هنگفت بسیاری می‌شوند. لذا براساس بند «د» ماده (۳) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی پیشنهاد می‌شود نظیر آنچه در گذشته در وزارت رفاه مطرح گردید صندوق حمایت از بیماران صعب‌العلاج (دیردرمان) با هدف ارتقای دسترسی عادلانه گروه‌های هدف به خدمات درمانی با کم‌ترین هزینه، تدوین گردد که نیازی به مصوبه مجلس شورای اسلامی هم ندارد و با تصویب شورای عالی بیمه می‌تواند اجرائی گردد. این صندوق را می‌توان با مسئولیت وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و مشارکت سازمان‌های بیمه‌گر، نهادهای خیریه و بخش بودجه‌ای دولت، تشکیل داد. وظیفه این صندوق، تجمیع منابع مالی مورد نیاز برای حمایت از بیماران دیردرمان است. در این حالت می‌توان تأمین هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم درمان بیماران دیردرمان که خارج از شمول بیمه پایه است، ارائه حمایت‌های مالی و مشاوره‌ای در جهت ساماندهی دریافت خدمات در نظام سطح‌بندی شده توسط بیماران دیردرمان، جلوگیری از هم‌پوشانی بیمه‌ای، توجه به سطوح مختلف پیشگیری از بیماری‌های دیردرمان و سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری از وجوه جاری و ذخیره شده، از وظایف صندوق تعریف نمود. سازمان بیمه خدمات درمانی می‌تواند امور اجرائی مربوط به بیمه این بیماران را برعهده داشته باشد.